

ORGANIZACJA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Rzeszów , 20 marca 2012r.

Podstawa prawna

- **Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej została uchwalona przez Sejm RP w dniu 9 czerwca 2011r.**
- **Nowelizacja ustawy – ogłoszona przez sejm 15 grudnia, wejście w życie 1 stycznia br.**
- **Ogłoszona w dzienniku ustawa w dniu 21 lipca 2011r. (Dz. U. Nr 149, poz. 887, z późn. zm.)**
- **Trwają prace w Sejmie nad kolejną nowelizacją druk sejmowy 177**

Zakres ustawy

- × **Profilaktyka**
- × **Pieczą zastępczą rodzinną**
- × **Pieczą zastępczą instytucjonalną**
- × **Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej**
- × **Adopcja**

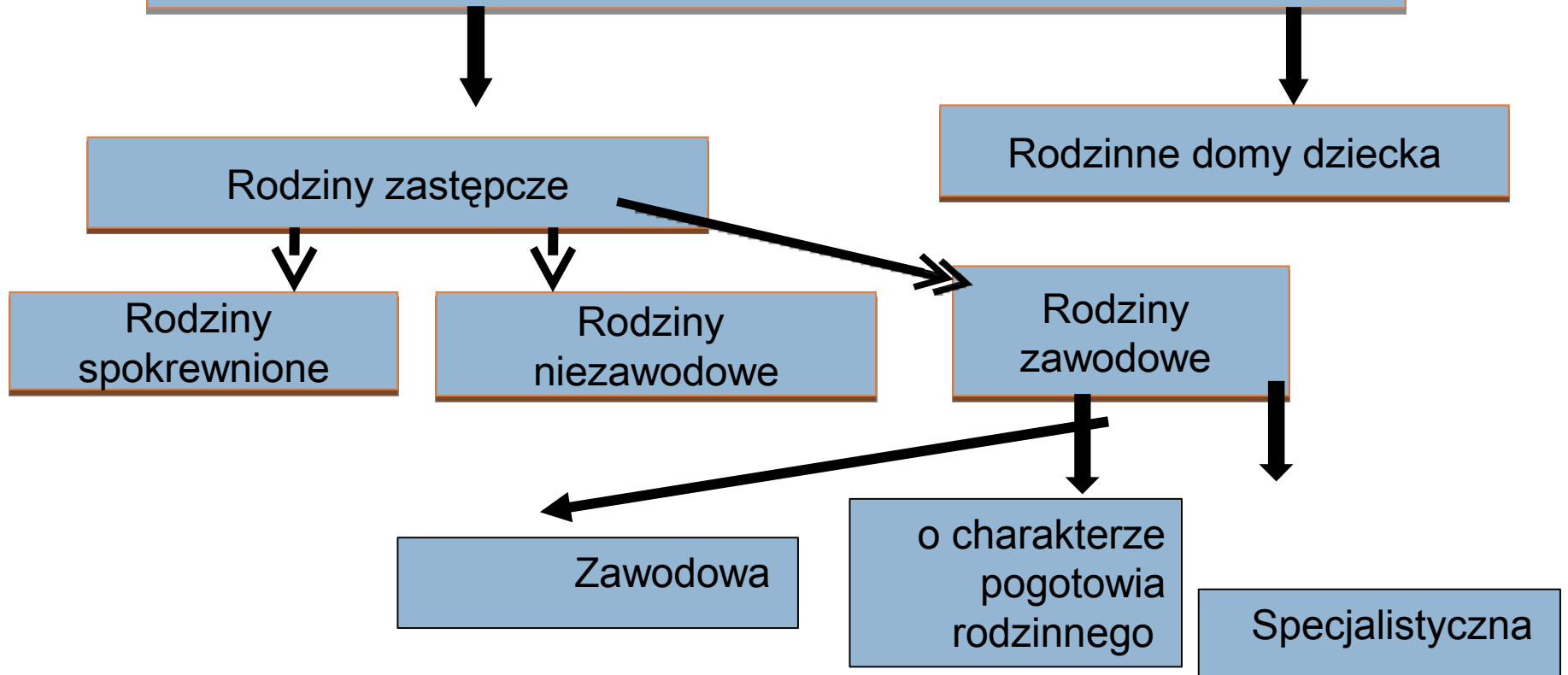
Pieczą zastępczą

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności sprawowania pieczy przez rodziców

Biorąc pod uwagę dobro dziecka, zasadę nierozdzielania rodzeństwa oraz tymczasowość pieczy zastępczej dziecko umieszcza się:

- w rodzinnej pieczy zastępczej,**
- a gdy nie ma takiej możliwości – w instytucjonalnej pieczy zastępczej**

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Rodzinne formy pieczy zastępczej – liczba dzieci

Rodziny zastępcze
Spokrewnione

DEFINICJA –
jedynie wstępni
i rodzeństwo dziecka

Rodzinne domy dziecka
(do ośmiorga wychowanków)

Rodziny zastępcze zawodowe
(do trojga wychowanków)

Rodziny zastępcze niezawodowe
(do trojga wychowanków)

Pieczna zastępcza

Pieczna zastępcza zapewnia: (art.33)

- **realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;**
- **przygotowanie dziecka do:**
 - **godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,**
 - **pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,**
 - **nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania cierpienia i separacji oraz zdobywania umiejętności współżycia i współpracy z innymi;**
- **zaspokojenie potrzeb dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.**

Pieczą zastępczą

Umieszczenie dziecka w pieczy:

- **orzeczenie sądu,**
- **umowa zawarta z rodziną zastępczą lub rodzinnym domem dziecka**
- **- doprowadzenie przez Policję lub Straż Graniczną albo na wniosek rodziców lub osoby trzeciej (pogotowie rodzinne, placówka opiekuńczo – wychowawcza)**
- **Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka następuje po uzyskaniu zgody, odpowiednio rodziców zastępczych albo prowadzącego rodzinny dom dziecka.**

Piecznia zastępcza – zagadnienia ogólne – czas przebywania w pieczy

Dziecko może przebywać w pieczy zastępczej do osiągnięcia pełnoletności

Natomiast po osiągnięciu pełnoletności (do 25 roku życia) dziecko może pozostać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo-wychowawczej, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, jeżeli:

1) Uczy się:

- a) w szkole,**
- b) w szkole wyższej,**
- c) u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego**

lub

legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i uczy się:

w szkole,

w szkole wyższej,

na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia,

u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Rodzinna piecza zastępcza – warunki podstawowe do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które (łącznie):

- **dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej**
- **posiadają i posiadały pełnię władzy rodzicielskiej**
- **wypełniają obowiązek alimentacyjny**
- **mają pełną zdolność do czynności prawnych**
- **są zdrowe (zaświadczenie lekarza podstawowej opieki zdrowotnej)**
- **przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej**
- **mają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe**

Rodzina zastępcza – warunki dodatkowe

- **pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które nie były karane za przestępstwo umyślne**
- **w przypadku rodziny zastępczej niezawodowej, co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów**

Rodzina zastępcza – szkolenie

Szkolenie

Obowiązkowe szkolenie dla spełniających ww. warunki kandydatów:

- do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej
- rodziny zastępczej niezawodowej
- prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Organizowane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Zakończone świadectwem ukończenia szkolenia.

Nieobowiązkowe szkolenia dla spełniających ww. warunki kandydatów:

- do pełnienia funkcji rodziny spokrewnionej

Rodzina zastępcza – kwalifikacja

Potwierdza spełnianie warunków i wymagań koniecznych do sprawowania pieczy

- **Zawiera:**
 - **potwierdzenie ukończenia szkolenia,**
 - **potwierdzenia spełniania podstawowych warunków**
 - **potwierdzenia posiadania predyspozycji do sprawowania pieczy**
- **Wydawane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na wniosek kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka**

Rodzina zastępcza – zawodowa

Rodzina zastępcza zawodowa powstaje poprzez podpisanie umowy ze starostą (lub w jego imieniu kierownika PCPR)

Obligatoryjnie (w ramach limitu)

- w przypadku wniosku rodziny zastępczej niezawodowej, która:
 - spełnia warunki na zawodową
 - oraz posiada opinię koordynatora
 - oraz posiada co najmniej 3 letnie doświadczenia jako rodzina zastępcza lub rdd.

Fakultatywnie (w ramach limitu)

- w przypadku wniosku rodziny zastępczej niezawodowej, która:
 - spełnia warunki na zawodową oraz
 - posiada opinię koordynatora.

Rodzina zastępcza – zawodowa

Jednym z zadań powiatu jest opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych

Liczba umów o zawodowstwo (obligatoryjnych i fakultatywnych), a tym samym rodzin zastępczych zawodowych, musi być zgodna ww. rocznym limitem.

- **RODZINA ZAWODOWA –umowa 4 –letnia**
- **RODZINNE DOMY DZIECKA –umowa 5 -letnia**

Rodzinny dom dziecka – piecza rodzinna

- **Rodzinny dom dziecka organizuje**
 - **powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190.**
- **Powiat może, na zasadzie porozumienia, organizować rodzinny dom dziecka na terenie innego powiatu.**

Rodzinny dom dziecka – piecza rodzinna

Prowadzący rodzinny dom dziecka wykonuje swoją pracę na podstawie umowy zlecenia.

- **Umowę z prowadzącym rodzinny dom dziecka zawiera powiat lub podmiot, który zorganizował rodzinny dom dziecka.**
- **Wymagania jak dla rodziny zastępczej zawodowej.**

Rodzinny dom dziecka – piecza rodzinna

Osoba zajmująca się opieką lub wychowaniem dzieci w rodzinnym domu dziecka

- zatrudniana przez powiat lub podmiot organizujący rdd (na podstawie umowy o pracę albo zlecenia)

- wskazana przez prowadzącego rodzinny dom dziecka

- posiadająca pełnię władzy rodzicielskiej, wypełniająca obowiązek alimentacyjny,

nie karana

Osoba do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich

- zatrudniana w domu, w którym przebywa więcej niż 4 dzieci, na wniosek

prowadzącego rdd przez powiat lub podmiot organizujący rdd (na podstawie umowy o pracę albo zlecenia)

- wskazana przez prowadzącego rodzinny dom dziecka

- posiadająca pełnię władzy rodzicielskiej, wypełniająca obowiązek alimentacyjny,

nie karana

Rodzina pomocowa

- **Rodzina pomocowa zapewnia dziecku pieczę w szczególności w okresie:**
 - **czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach lub pobytem w szpitalu**
 - **nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub innej rodzinie pomocowej.**

Rodzina pomocowa

Rodziną pomocową może być:

- rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka,**
- małżeństwo lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim przeszkolone do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.**

Świadczenia dla rodzin zastępczych

Świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

- 1) 660 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej**
- 2) 1000 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka. Wysokość świadczenia, o którym mowa w ust. 1, pomniejsza się o kwotę nie wyższą niż 50% dochodu dziecka, nie więcej jednak niż o 80% tych kwot.**
- 3) Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.**
- 4) Rodzinie zastępczej zawodowej na dziecko umieszczone na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;**

Pieczna rodzinna - świadczenia

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta może przyznać:

- 1) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6. do 18. roku życia – raz w roku;**
- 2) świadczenie na pokrycie:**
 - niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,**
 - wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.**
- 1) Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego (obligo w rodzinie zawodowej przy większej liczbie dzieci i rodzinnym domu dziecka)**
- 2) Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego (obligo w rodzinnych domach dziecka)**
- 3) Rodzinny dom dziecka – obligatoryjnie środki na pokrycie kosztów nieprzewidzianych wydatków związanych z opieką i wychowaniem.**

Wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu zlecono realizację tego zadania.

Na terenie jednego powiatu może działać więcej niż jeden organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka;**
- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;**

Wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej

ZADANIA ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ c.d.

- **zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia;**
- **organizowanie dla rodzin zastępczych oraz osób kierujących rodzinnym domem dziecka pomocy wolontariuszy;**
- **współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;**
- **prowadzenie poradnictwa i terapii dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;**

Wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej

ZADANIA ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

c.d.

- **prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka, a także oraz osób kierujących rodzinnym domem dziecka;**
- **zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;**
- **dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej;**
- **prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz kierowania rodzinnym domem dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;**

Wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej

ZADANIA ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ c.d

- **przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz wywiadów rodzinnych, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka;**
- **zapewnianie rodzinom oraz osobom kierującym rodzinnym domem dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;**
- **przedstawianie staroście corocznego sprawozdania z efektów pracy.**

Wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej

**Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnia
Organizator.**

Wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;**
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku;**
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;**
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;**
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;**
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;**
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.**

Wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej

Koordynator rodzinnej pieczy może mieć pod opieką 15 rodzin.

Kwalifikacje koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

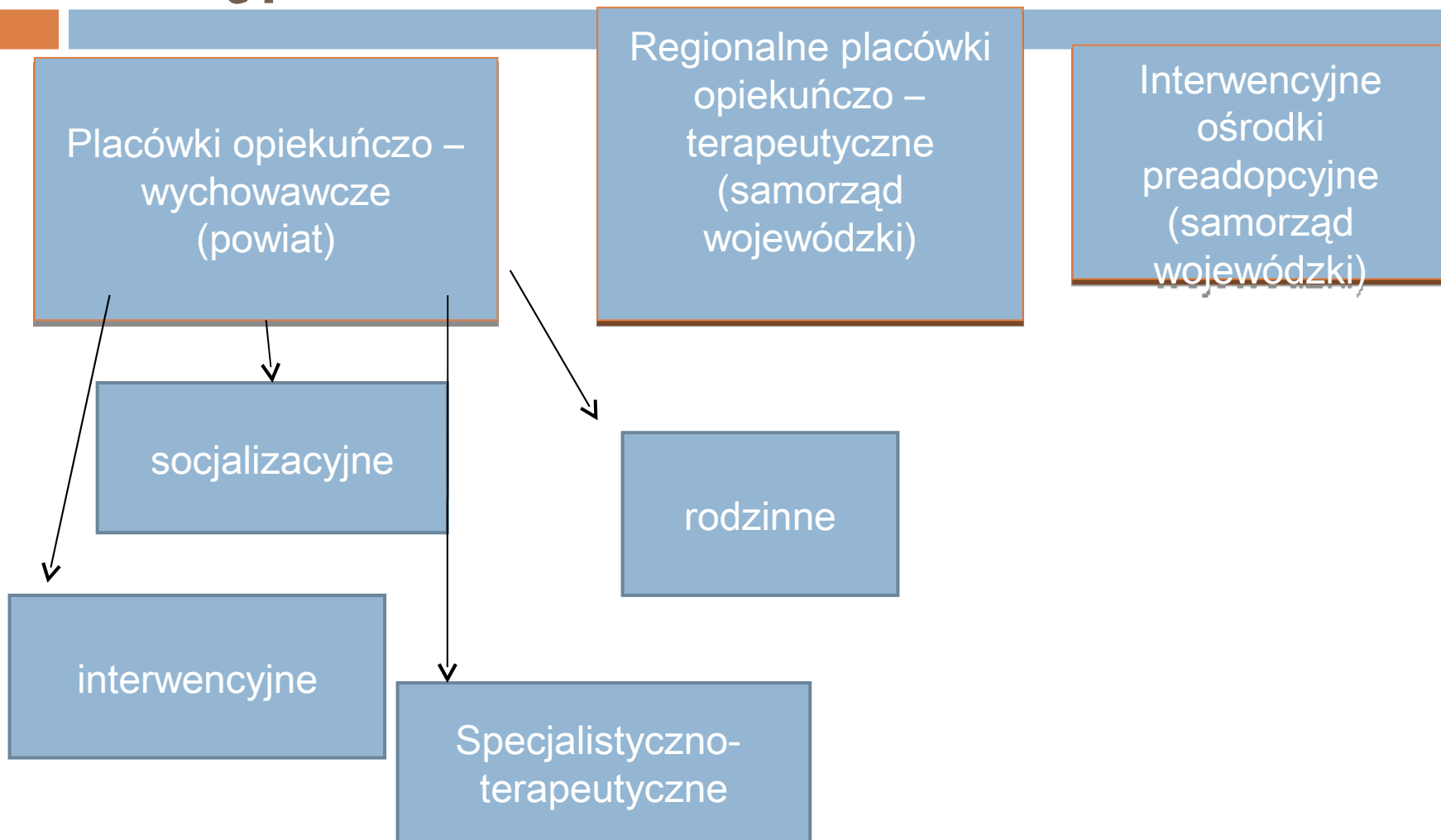
Koordinatorem rodzinnej pieczy zastępczej może być osoba, która:

- 1) posiada:
 - a) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub
 - b) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej oraz co najmniej roczne doświadczenie w pracy z dzieckiem i rodziną lub co najmniej roczne doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka;

Dodatkowe wymogi dla koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

1. nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
2. wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego;
3. nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalna piecza zastępcza – zagadnienia ogólne

**Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi:
powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację
tego zadania na podstawie art. 190.**

Instytucjonalna piecza zastępcza

- **Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w okresie 9 lat od dnia wejścia w życie ustawy – nie może być wyższa niż 30. Po tym okresie liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nie może być wyższa niż 14.**
- **W placówkach opiekuńczo-wychowawczych w okresie 4 lat od dnia wejścia w życie ustawy mogą być umieszczane dzieci powyżej 7 roku życia.**
- **W placówkach opiekuńczo-wychowawczych w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. mogą przebywać dzieci powyżej 7 roku życia. Po upływie tego okresu w placówkach opiekuńczo-wychowawczych mogą przebywać jedynie dzieci powyżej 10 roku życia.**

Instytucjonalna piecza zastępcza

Kadra placówki opiekuńczo wychowawczej

Dyrektor

Osoba pracująca z dziećmi:

- **wychowawca**
- **pedagog**
- **psycholog**
- **osoba prowadząca terapię**
- **opiekun dziecięcy**
- **pracownik socjalny**
- **osoby do obsługi i administracji**

Placówka opiekuńczo -wychowawcza

Placówka opiekuńczo-wychowawcza powstaje z dniem uzyskania zezwolenia wojewody właściwego ze względu na miejsce prowadzenia tej placówki.

Wojewoda wydaje zezwolenie na wniosek (należy spełnić określone warunki) w budynku może się mieścić tylko jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza.

Wojewoda może zezwolić na funkcjonowanie w jednym wielorodzinnym budynku więcej niż jednej placówki opiekuńczo – wychowawczej do 14 dzieci uwzględniając specyfikę i zadania tych placówek oraz potrzeby środowiska lokalnego

Placówka opiekuńczo -wychowawcza

Starosta może zapewnić wspólną obsługę:

- ekonomiczno-administracyjną i

- organizacyjną

□ **w szczególności tworząc centra administracyjne (starosta może zlecić realizację tego zadania)**

Do obsługi placówek można zatrudniać pedagoga, psychologa oraz osobę prowadzącą terapię

Instytucjonalna piecza zastępcza – regionalna placówka opiekuńczo - terapeutyczna

Warunki umieszczenia dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej

- ✗ dzieci wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie, które ze względu na stan zdrowia wymagający stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej
- ✗ w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 30 dzieci

Instytucjonalna piecza zastępcza - interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Interwencyjny ośrodek preadopcyjny może prowadzić: samorząd województwa lub podmiot, któremu samorząd województwa zlecił, na podstawie art. 190, prowadzenie interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym umieścić można:

- dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają specjalistycznej opieki oraz w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej**
- dziecko nie dłużej niż do ukończenia przez nie pierwszego roku życia**
- w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 20 dzieci**

Pomoc dla osób usamodzielnianych – osoba usamodzielniana

Osoba, która może być usamodzielniana na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- **osiągnęła pełnoletność**
- **opuściła rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo – terapeutyczną**
- **umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu**

Pomoc dla osób usamodzielnianych

– osoba usamodzielniana

- na kontynuowanie nauki
- na usamodzielnienie
- na zagospodarowanie
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych
- w uzyskaniu zatrudnienia

Pomoc dla osób usamodzielnianych –kryteria

Osoba usamodzielniania przebywała w pieczy zastępczej przez co najmniej:

3 lata – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną

rok – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną. Do okresów pobytu w pieczy zastępczej, o których mowa w ust. 1, wlicza się również:

- 1) okresy pobytu w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, zapewniającym całodobową opiekę, i młodzieżowym ośrodku wychowawczym, jeżeli orzeczenie sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej nie zostało uchylone;
- 2) okres pobytu osoby pełnoletniej w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, na zasadach określonych w art. 37 ust. 2.

Warunki przyznawania pomocy

- Art. 142. 1. Pomoc na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, której dochód miesięczny nie przekracza kwoty 1 200 zł.
- 2. W przypadku gdy dochód miesięczny osoby usamodzielnianej przekracza kwotę 1 200 zł, można przyznać pomoc na usamodzielnienie lub pomoc na zagospodarowanie, jeżeli jest to uzasadnione jej sytuacją mieszkaniową, dochodową, majątkową lub osobistą.
- 3. Ustalając dochód osoby usamodzielnianej uwzględnia się sumę dochodów tej osoby, jej małżonka oraz dzieci pozostających na jej utrzymaniu, podzieloną przez liczbę tych osób.
- 4. Ustalając dochód osoby usamodzielnianej uwzględnia się dochody, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.), uzyskane w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku.
- Art. 143. 1. Pomoc, o której mowa w art. 140 ust. 1, jest przyznawana lub udzielana na wniosek osoby usamodzielnianej.

Warunki

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku, odpowiednio, przed terminem opuszczenia pieczy zastępczej lub terminem opuszczenia dotychczasowej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, z jednoczesnym:

wskazaniem przez osobę usamodzielnianą, osoby, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawieniem pisemnej zgody tej osoby;

złożeniem indywidualnego programu usamodzielnienia, określającego w szczególności:

- zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia,
- sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

Opiekun usamodzielnienia

- Opiekunem usamodzielnienia może być osoba tworząca rodzinę zastępczą, prowadząca rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, osoba będąca w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej wychowawcą lub psychologiem, lub inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą i zaakceptowana odpowiednio przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Kontynuowanie nauki

Art. 146. 1. Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę:

- w szkole;
- w zakładzie szkolenia nauczycieli;
- w uczelni
- na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia;
- u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego

2. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 1, wynosi nie mniej niż 500 zł miesięcznie.

3. Pomoc, o której mowa w ust. 1, przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia.

4. Pomoc, o której mowa w ust. 1, przysługuje w czasie trwania, odpowiednio, roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

Art. 149.

1. Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną – nie mniej niż 3 300 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;

w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:

- nie mniej niż 6 600 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
- nie mniej niż 3 300 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
- nie mniej niż 1 650 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres 1 roku.

2. Pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona, w zależności od ustaleń indywidualnego programu usamodzielniania, jednorazowo lub w ratach, nie później jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia.

3. W przypadku, gdy osoba usamodzielniana otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie jest wypłacana po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki. W uzasadnionych przypadkach pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona w trakcie wypłacania pomocy na kontynuowanie nauki

Pomoc na zagospodarowanie

- **Art. 150.**
- **1. Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia, w wysokości nie niższej niż 1 500 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności – w wysokości nie niższej niż 3 000 zł.**
- **2. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.**

Zadania powiatu

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;

Zadania powiatu

- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez
 - tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa;
- 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 9) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 11) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46;
- 12) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka

Zadania powiatu- finansowanie

- a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,**

- b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,**

- c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;**

Finansowanie

Programy rządowe i resortowe służące promocji rodzinnych form pieczy zastępczej

- **Programy mają na celu wsparcie samorządów powiatowych w działaniach na rzecz rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej.**
- **Planuje się finansowanie :**
 - **Asystentów rodziny**
 - **Koordinatorów pieczy zastępczej**
 - **Szkolenie rodzin zastępczych.**

3-LETNICH
POWIATOWYCH
PROGRAMÓW ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ

Podstawa prawna

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej została uchwalona przez Sejm RP w dniu 9 czerwca 2011r. (Dz. U. Nr 149, poz. 887, późn. zm.)

Art. 180. Do zadań własnych powiatu należy:
opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych

Po co program?

Programy to nie tylko przykry obowiązek ustawowy, ale dokument umożliwiający efektywne zarządzanie rozwojem społecznym w Gminie wskazujący konkretne działania i programy społeczne konieczne do wdrożenia, wynikające z analizy i zrozumienia problemów społecznych oraz ich specyficznego dla Gminy charakteru. Dobrze przygotowany program pozwoli na skoordynowanie działań wszystkich podmiotów funkcjonujących w Gminie/Powiecie wokół wsparcia rodziny lub rozwoju pieczy zastępczej.

W efekcie programy te powinny stać się narzędziem do właściwego podziału i racjonalnego wydatkowania środków publicznych kierowanych z budżetu Gminy na realizację zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Kto tworzy program?

- Program powinien być efektem, wynikiem pracy zespołu roboczego składającego się z przedstawicieli różnych środowisk i instytucji działających w danym zakresie tematycznym.
- Wieloaspektowe spojrzenie z różnych perspektyw na problemy może dać w efekcie możliwość efektywnego działania.

Podstawowe elementy programów- propozycja

- Wstęp
- Podstawa prawna
- Diagnoza- analiza SWOT- MOCNE I SŁABE STRONY SYSTEMU
- Cel główny
- Cele szczegółowe
- Działania
- Harmonogram działań
- Partnerzy
- Finansowanie
- Monitoring
- Ewaluacja

Wstęp

Ogólny opis, nawiązanie do problematyki wsparcia rodziny naturalnej lub rozwoju pieczy zastępczej.

Można powołać się na teorie związane z rodziną, jej rolą, wpływem na dziecko.

Diagnoza

Opis tej części programu zostawia dużą dowolność. Związane to jest przede wszystkim z metodami jakimi gromadzone są informacje do takiej diagnozy.

dr Maria Theiss

Badanie potrzeb społeczności lokalnej (needs assessment) to systematyczny proces zbierania i analizy danych, służący głównie podejmowaniu decyzji o alokacji zasobów. W szczególności ma on identyfikować dobra i usługi, które są dostarczane danej społeczności w niewystarczającym zakresie.

Cel główny i cele szczegółowe- Powiat

Cel główny-przykłady

1. Wsparcie i rozwój pieczy zastępczej.
2. Promocja, rozwój pieczy zastępczej.
3. Stworzenie systemu pieczy zastępczej.
4. Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza naturalnym środowiskiem rodzinnym oraz pomoc dzieciom objętym zastępczymi formami wychowania w przystosowaniu się do samodzielnego życia.

Analiza SWOT

- Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych *informacji o danej sprawie* na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):
- **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Analiza SWOT

- W niektórych wykładniach mówi się: *mocne strony* i *słabe strony*, to czynniki wewnętrzne, *szanse* i *zagrożenia* — to czynniki zewnętrzne;
- W innej interpretacji: *mocne strony* i *słabe strony* to cechy stanu obecnego, a *szanse* i *zagrożenia*, to spodziewane zjawiska przyszłe.
- Wreszcie u niektórych autorów: *mocne strony* i *słabe strony* to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a *szanse* i *zagrożenia*, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Planowane działania

Opis planowanych działań musi wynikać z realizacji celu głównego i celów szczegółowych.

FINASOWANIE

- Należy wymienić wszystkie składniki podlegające finansowaniu, skalkulować je i podać źródło finansowania.
- Można finansowanie przedstawić w tabeli na kolejne lata – rozwojowo.

Monitoring

I - Czym jest monitoring?

- Monitoring to zamierzony zaplanowany proces obserwacji prowadzony w jasno określonym celu.
- Monitoring to systematyczne zbieranie i analizowanie informacji umożliwiające określenie czy działania wykonywane są zgodnie i czy osiągnane są pożądane rezultaty. Monitoring zapewnia informację zwrotną, która powinna być użyta w celu poprawy działania.

Monitoring

Monitoring to zaplanowane, powtarzane zbieranie danych oraz nieustanny proces sprawdzania.

Przed rozpoczęciem monitoringu trzeba ustalić jakie metody i narzędzia pozwolą zebrać dane, które najbardziej trafnie będą odzwierciedlały realizację danej obietnicy (analiza oficjalnych dokumentów, prasy lokalnej, wywiady z urzędnikami i usługodawcami, ankiety na próbach losowych, wizje lokalne, obserwacja uczestnicząca i inne).

Wskaźniki służą upraszczaniu zebranych danych, przez co sygnalizują co się dzieje / jaka jest sytuacja. Wskaźnikami mogą być pomiary, rezultaty (wzrost, albo spadek czegoś), podejmowane działania, usługi

dziękuję!

Anna Kuszczuk